

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 538/1989

(Φ.Ε.Κ. Α-224/ 6.10.1989)

"Υποχρεώσεις και δικαιώματα του αστυνομικού προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης".⁽¹⁾

ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

(Έχουν ενσωματωθεί οι τροποποιητικές διατάξεις των : Π.Δ. 190/1996, Π.Δ. 31/2001 ,Π.Δ.184/2009)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Του άρθρου 53 του Ν. 1481/1984 «Οργανισμός Υπουργείου Δημόσιας Τάξης» (ΦΕΚ Α' - 152).

β) Του Π.Δ. 137/1986 «Συγκρότηση της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Τάξης σε Υπουργείο Δημόσιας Τάξης» (ΦΕΚ Α' 51).

2. Την 'υπ' αριθμ. 642/1989 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, **αποφασίζουμε:**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Άρθρο 1.

Όρκος αστυνομικών.

1. Οι αστυνομικοί ορκίζονται όταν:

α) Κατατάσσονται στην Ελληνική Αστυνομία.

β) Αποφοιτούν από τη Σχολή Αξιωματικών ή τη Σχολή Μετεκπαίδευσης Ανθυπαστυνόμων,⁽²⁾ ως Υπαστυνόμοι Β'.

γ) Προάγονται στο βαθμό του Υπαστυνόμου Β', βάσει ειδικών διατάξεων.

2. Οι υπόχρεοι δίδουν επί του Ιερού Ευαγγελίου τον ακόλουθο όρκο:

"Ορκίζομαι να φυλάττω πίστη στην πατρίδα, υπακοή στο Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους. Να υπερασπίζω με πίστη και αφοσίωση μέχρι της τελευταίας ρανίδας του αίματος μου τις σημαίες. Να υπακούω στους ανωτέρους μου και να εκτελώ πρόθυμα τις διαταγές τους. Να εκπληρώ ευσυνείδητα τα καθήκοντα μου και να διάγω γενικά ως πιστός και φιλότιμος αστυνομικός".

3. Ο όρκος είναι η επίσημη υπόσχεση που δίδει ο ορκιζόμενος ενώπιον των Εθνικών και θρησκευτικών Συμβόλων, ότι θα τηρεί πιστά όσα περιλαμβάνονται σ' αυτόν.

4. Οι υποχρεώσεις που προκύπτουν εκ του όρκου αναλαμβάνονται αυτόματα, χωρίς νέα ορκωμοσία, απ' όσους ανακαλούνται στην ενέργεια από την εφεδρεία.

5. Η ορκωμοσία των αποφοιτούντων από τη Σχολή Αξιωματικών και τη Σχολή Μετεκπαίδευσης Ανθυπαστυνόμων, ως Υπαστυνόμων Β', τελείται πάντοτε προ της Σημαίας του Σώματος ενώπιον θρησκευτικού λειτουργού, σε επίσημη τελετή, σύμφωνα με το πρόγραμμα της Σχολής.

6. Η ορκωμοσία των κατατασσόμενων στο Σώμα γίνεται την ημέρα της κατάταξης τους, στην Αστυνομική Διεύθυνση ή Διεύθυνση Αστυνομίας, σε Υπηρεσίες των οποίων οι υποψήφιοι είχαν υποβάλλει τα δικαιολογητικά, ενώπιον θρησκευτικού λειτουργού και επί παρουσία του Διευθυντή της Υπηρεσίας ή του Αναπληρωτή του και δύο βαθμοφόρων του Σώματος.

¹ Όπου αναφέρεται «Υπουργείο Δημόσιας Τάξης» ή «Υπουργός Δημόσιας Τάξης» σήμερα νοείται το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και Υπουργός Προστασίας του Πολίτη αντίστοιχα (Π.Δ.184/2009 ΦΕΚ Α 213).

² Η Σχολή Μετ/σης Ανθ/μων λειτουργεί ως Τμήμα Επαγγελματικής Μετ/σης Ανθ/μων (Τ.Ε.Μ.Α.)της Σχολής Μετ/σης και Επιμόρφωσης σύμφωνα με Π.Δ. 190/96.

7. Στις μεμονωμένες περιπτώσεις προαγωγής στο βαθμό του Υπαστυνόμου Β', η ορκωμοσία γίνεται στις Αστυνομικές Διευθύνσεις ή στις Διευθύνσεις Αστυνομίας ή στις εξομοιούμενες μ' αυτές Υπηρεσίες ή στη Διεύθυνση Αστυνομικού Προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, ανάλογα με το που υπηρετεί ο προαγόμενος, ενώπιον. θρησκευτικού λειτουργού και επί παρουσία των αναφερομένων στην προηγούμενη παράγραφο βαθμοφόρων.

8. Για την ορκωμοσία συντάσσεται πρακτικό, που υπογράφεται στις μεν περιπτώσεις της παραγράφου 5 από το Διοικητή της Σχολής Αξιωματικών, τον ιερέα, και δύο παριστάμενους στην ορκωμοσία Αξιωματικούς της Σχολής, στις δε περιπτώσεις των παραγράφων 6 και 7 από το Διευθυντή της Υπηρεσίας, τον ιερέα, τους παριστάμενους στην ορκωμοσία βαθμοφόρους και τον ορκισθέντα. Αντίγραφο του πρακτικού υποβάλλεται στη Διεύθυνση Αστυνομικού Προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.

9. Η πράξη της ορκωμοσίας καταχωρείται στα ατομικά βιβλιάρια των αστυνομικών.

Άρθρο 2.

Κανόνες υπηρεσιακής συμπεριφοράς.

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους οι αστυνομικοί:

1. Ενεργούν με σύνεση, αυτοκυριαρχία, σταθερότητα, αποφασιστικότητα, αμεροληψία, αντικειμενικότητα και αξιοπρέπεια.
2. Σέβονται και προστατεύουν τα κατοχυρωμένα δικαιώματα των πολιτών και κάθε ατόμου που βρίσκεται στην Ελληνική Επικράτεια.
3. Χρησιμοποιούν τα κατά το δυνατόν ηπιότερα μέσα, αποφεύγοντας κάθε περιττή τραχύτητα, ενόχληση ή αδικαιολόγητη φθορά ιδιοκτησίας.
4. Συμπεριφέρονται με λεπτότητα, σεμνότητα και ευγένεια, επιδεικνύοντας πνεύμα μετριοπάθειας και επιείκειας.
5. Έχουν πάντοτε, ως γνώμονα των ενεργειών τους την εξασφάλιση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και τη διαφύλαξη των νόμιμων συμφερόντων των πολιτών.

Άρθρο 3.

Γενικές υποχρεώσεις.

Οι αστυνομικοί υποχρεούνται:

1. Να εκτελούν πιστά τις διαταγές των ανωτέρων τους, που δίδονται κατά τους νόμιμους τύπους, ευθυνόμενοι για τη μη εκτέλεση ή την πλημμελή εκτέλεσή τους.
2. Να τηρούν τους νόμους του Κράτους και με την εν γένει συμπεριφορά, εμφάνιση, διαγωγή και διαβίωσή τους, να παρέχουν τους εαυτούς τους υπόδειγμα καλού πολίτη και αστυνομικού.
3. Να εφαρμόζουν τις κάθε φορά ισχύουσες διατάξεις που ανάγονται στην αρμοδιότητά τους και να ενεργούν για την πρόληψη και καταστολή των εγκλημάτων.
4. Να επιδεικνύουν ζήλο και προθυμία για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους και την εκτέλεση των διαταγών των ανωτέρων τους.
5. Να αναφέρουν αρμοδίως κάθε γεγονός ή περιστατικό αστυνομικού ενδιαφέροντος, που αντιλαμβάνονται οι ίδιοι ή πληροφορούνται με οποιοδήποτε τρόπο.
6. Να τηρούν απόλυτη εχεμύθεια για απόρρητα γεγονότα ή πληροφορίες, καθώς και για γεγονότα ή πληροφορίες που έλαβαν γνώση κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους ή λόγω της ιδιότητάς τους, είτε αυτές αφορούν σε υπηρεσιακά ζητήματα, είτε σε ατομικές υποθέσεις ιδιωτών, εκτός αν διάταξη νόμου επιβάλλει το αντίθετο.
7. Να συνεργάζονται αρμονικά με τους συναδέλφους τους, το πολιτικό και πυροσβεστικό προσωπικό του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, τους δικαστικούς, τους στρατιωτικούς, τους λιμενικούς και τους υπαλλήλους των δημοσίων Υπηρεσιών, οργανισμών και επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, ν.π.δ.δ. και οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 4.

Πολιτικές εκδηλώσεις.

Απαγορεύονται απολύτως στους αστυνομικούς οι οποιασδήποτε μορφής εκδηλώσεις υπέρ πολιτικών κομμάτων.

Άρθρο 5.

Άσκηση άλλου επαγγέλματος ή έργου με αμοιβή. ⁽³⁾

Απαγορεύεται στους αστυνομικούς η άσκηση άλλου επαγγέλματος και η κατ' επάγγελμα άσκηση εμπορίας ή τέχνης. Κατ' εξαίρεση, μετά από άδεια του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, ο αστυνομικός μπορεί να ασκεί ιδιωτικό έργο ή εργασία με αμοιβή, εφόσον αυτά συμβιβάζονται με τα καθήκοντα της θέσης του, δεν παραβλάπτουν την ομαλή εκτέλεση της υπηρεσίας του και δεν δίνουν αφορμή για δυσμενή σχόλια σε βάρος του ίδιου ή της Ελληνικής Αστυνομίας ⁽⁴⁾. Απαγορεύεται ο αστυνομικός να μετέχει σε οποιαδήποτε εμπορική εταιρία προσωπική, περιορισμένης ευθύνης ή κοινοπραξία ή να είναι διευθύνων ή εντεταλμένος σύμβουλος ανωνύμου εταιρίας ή διαχειριστής οποιασδήποτε εμπορικής εταιρίας. Μετά από άδεια του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, ο αστυνομικός μπορεί να μετέχει στη διοίκηση ανωνύμου εταιρίας η γεωργικού συνεταιρισμού.

Άρθρο 6

Ανακοινώσεις στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

1. Ανακοινώσεις στα μέσα μαζικής ενημέρωσης γίνονται από τον Υπουργό και το Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας, τους Υπαρχηγούς, τους Γενικούς Αστυνομικούς Διευθυντές, τους Γενικούς Επιθεωρητές Αστυνομίας, τους Επιθεωρητές Αστυνομίας, τους Αστυνομικούς Διευθυντές των νομών, καθώς και από τους εξομοιούμενους προς τους τελευταίους Διευθυντές αυτοτελών Υπηρεσιών της Αστυνομίας, για θέματα της αρμοδιότητάς τους. Επίσης, ανακοινώσεις μπορεί να γίνονται και από άλλους αξιωματικούς, μετά από έγκριση των παραπάνω προσώπων. ⁽⁵⁾
2. Στην έννοια της ανακοίνωσης περιλαμβάνονται, κυρίως, η επίσημη ανακοίνωση της αστυνομικής αρχής, η συνέντευξη, η παροχή πληροφοριών ή στατιστικών στοιχείων, η γνωστοποίηση συμβάντων, εγκλημάτων, εξαφανίσεων, απωλειών ή ανευρέσεων αντικειμένων και η απάντηση σε δημοσιεύματα του Τύπου.
3. Οι ανακοινώσεις πρέπει να είναι απλές, λακωνικές, χωρίς κρίσεις και σχόλια και να περιορίζονται στο θιγόμενο ζήτημα.
4. Ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας μπορεί με διαταγή του να καθορίζει θέματα, για τα οποία απαγορεύεται στους υφισταμένους του οποιαδήποτε ανακοίνωση η για την ανακοίνωση των οποίων απαιτείται προηγούμενη έγκριση του, εφόσον η απαγόρευση αυτή υπαγορεύεται από λόγους δημοσίου συμφέροντος.

Επίσης, με διαταγή του Αρχηγού μπορεί να καθορισθεί ο τρόπος και η διαδικασία των ανακοινώσεων, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 7.

Περιβολή στολής.

1. Οι αστυνομικοί φέρουν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους την προβλεπόμενη από τις ισχύουσες διατάξεις στολή και με τον καθοριζόμενο από αυτές τρόπο. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται να φέρουν πολιτική περιβολή όσοι

³ Το άρθρο 5 Π.Δ. 538/89 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με άρθρο 19 παραγ. 1 Π.Δ. 31/01 (ΦΕΚ Α 26)

⁴ Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 390/2003 Γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ., που έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης με υπ' αριθ. 6013/20/9-δ από 8-12-03 πράξη του δεν απαιτείται η παροχή άδειας εκ μέρους του Αρχηγού Ελληνικής Αστυνομίας για την ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ Αστυνομικού. Στην ίδια γνωμοδότηση ορίζεται ότι ο χειροτονηθείς και λαβών ένα εκ των βαθμών της Ιεροσύνης δεν ασκεί επάγγελμα αλλά αναλαμβάνει αποστολή.

⁵ Οι Γενικοί Επιθεωρητές Αστυνομίας και Επιθεωρητές Αστυνομίας αντικαταστάθηκαν από τους Γενικούς Αστυνομικούς Δ/ντές Περιφέρειας (Ν. 2800/2000 και Π. Δ. 14/2001).

υπηρετούν:

- α) Σε Υπηρεσίες ασφάλειας, κατά την εκτέλεση των ειδικών τους καθηκόντων.
  - β) Σε οποιαδήποτε Υπηρεσία, μετά από έγκριση των προϊσταμένων τους.
2. Οι αστυνομικοί που φέρουν πολιτική περιβολή υποχρεούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους να δηλώνουν την ιδιότητά τους και ταυτόχρονα να επιδεικνύουν το δελτίο της υπηρεσιακής τους ταυτότητας.
3. Οι αστυνομικοί μεριμνούν ώστε η εμφάνιση και παράστασή τους να είναι άψογη και σύμφωνη με τις διατάξεις της Υπηρεσίας.

Άρθρο 8.

Γενικά περί χαιρετισμού.

1. Ο αστυνομικός, είτε είναι σε υπηρεσία είτε εκτός αυτής, με στολή ή με πολιτική περιβολή, απονέμει χαιρετισμό στους κατά βαθμό ανωτέρους του. Ο κατώτερος χαιρετά πρώτος και ο ανώτερος ανταποδίδει το χαιρετισμό. Την ίδια υποχρέωση έχουν μεταξύ τους και οι ομοιοβάθμιοι αστυνομικοί ανεξάρτητα από την αρχαιότητά τους. Αν μεταξύ ομοιοβάθμιων υπάρχει υπηρεσιακή εξάρτηση, ο νεώτερος χαιρετά πρώτος.
2. Απαλλάσσονται της υποχρέωσης απονομής χαιρετισμού:
  - α) Το προσωπικό που είναι με στολή και εκτελεί υπηρεσία:
    - (1) Ρυθμιστή τροχαίας κίνησης.
    - (2) Τάξης σε δημόσιες συναθροίσεις και συγκεντρώσεις.
    - (3) Συνοδείας κρατουμένων.
  - β) Όσοι ευρίσκονται με πολιτική περιβολή και εκτελούν υπηρεσία που η φύση της επιβάλλει την απαλλαγή αυτή.

Άρθρο 9.

Τρόπος και περιπτώσεις απονομής χαιρετισμού.

1. Οι αστυνομικοί με στολή απονέμουν ή ανταποδίδουν το χαιρετισμό όπως οι στρατιωτικοί του Στρατού Ξηράς.
2. Χαιρετισμός, εκτός από τις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 8, απονέμεται και:
  - α) Στη Σημαία κατά την έπαρση και την υποστολή της.
  - β) Στη Σημαία της Ελληνικής Αστυνομίας και τις Πολεμικές Σημαίες, όταν είναι αναπεπταμένες και διέρχονται ή είναι ιστάμενες, σε περίπτωση παράταξης.
  - γ) Στις θρησκευτικές πομπές και συγκεκριμένα: στον Άγιο Επιτάφιο, στο Σταυρό, στα Άχραντα Μυστήρια και στην περιφορά Αγίας Εικόνας ή σε κηδεία αναγνωρισμένου θρησκευόμενου.
  - δ) Στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.
  - ε) Στον Πρωθυπουργό και τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου.
  - στ) Στο Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης.
  - ζ) Στους Μητροπολίτες, όταν φέρουν το αρχιερατικό Εγκόλπιο.
3. Ο χαιρετισμός, απ' αυτούς που φέρουν στολή και πηλήκιο, απονέμεται ως εξής:
  - α.(1) Όποιος βαδίζει και συναντά τη Σημαία της Ελληνικής Αστυνομίας ή την Πολεμική Σημαία, στέκεται έγκαιρα, κάνει κλίση προς το μέρος της και όταν η Σημαία πλησιάσει σε απόσταση 4 βημάτων από το ύψος του, στρέφει ζωηρά την κεφαλή και το βλέμμα σ' αυτή και χαιρετά μέχρι να περάσει 4 βήματα από το ύψος του.

Αν η Σημαία ιστάται, όταν φθάσει στο ύψος της παίρνει μέτωπο προς αυτή και χαιρετά και στη συνέχεια στρέφεται πάλι στην κατεύθυνση που βάδιζε και συνεχίζει την κίνηση του.
  - (2) Κατά την άνοδο στα πολεμικά πλοία, στα οποία η Σημαία βρίσκεται σε έπαρση, όταν φθάσει στην κορυφή της σκάλας παίρνει μέτωπο προς τη Σημαία και χαιρετά. Το ίδιο κάνει και κατά την κάθοδο του από το πλοίο.
  - (3) Κατά την έπαρση και υποστολή της Σημαίας παίρνει μέτωπο προς τη Σημαία και χαιρετά. Αν η Σημαία δεν είναι ορατή και ανακρούει το εμβατήριό της, τότε παίρνει τη στάση της προσοχής.
  - (4) Χαιρετισμός απονέμεται, σύμφωνα με τ' ανωτέρω, και στις Σημαίες ξένων κρατών.

β). Όποιος βαδίζει και συναντά θρησκευτική πομπή, απ' αυτές που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο (εδάφιο γ), χαιρετά όπως ορίζεται στο εδάφιο α (1) της παρούσης παραγράφου. Ο χαιρετισμός απονέμεται στα θρησκευτικά σύμβολα της πομπής.

γ) Όποιος βαδίζει και συναντά τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας απονέμει χαιρετισμό όπως ορίζεται στο εδάφιο α. Όταν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στέκεται τότε απονέμει το χαιρετισμό 4 βήματα πριν από το ύψος αυτού και μέχρι 4 βήματα μετά από αυτόν, χωρίς να διακόπτει την κίνηση του. Όταν βαδίζει πίσω του δεν τον προσπερνά.

δ) Όποιος βαδίζει και συναντά πρόσωπο απ' αυτά που αναφέρονται στα εδάφια ε έως ζ της προηγούμενης παραγράφου, στρέφει την κεφαλή και το βλέμμα σ' αυτό και χαιρετά από απόσταση ενός βήματος. Εάν βαδίζει πίσω του και είναι αναγκασμένος να το προσπεράσει χαιρετά μόλις φθάσει στο ύψος του.

ε) Στη διέλευση των συμβόλων και προσώπων που αναφέρονται στα εδάφια β, γ και δ της παραγράφου 2, ο ιστάμενος παίρνει μέτωπο προς το μέρος της διέλευσής τους και χαιρετά προ 4 βημάτων και μέχρι να παρέλθουν κατά 4 βήματα. Αν κάθεται εγείρεται και χαιρετά κατά τον ίδιο τρόπο.

στ) Όσοι επιβαίνουν σε οχήματα χαιρετούν ή ανταποδίδουν το χαιρετισμό καθήμενοι.

Ειδικά σε περίπτωση συνάντησης με τα πρόσωπα και σύμβολα των εδαφίων β', γ' και δ' της παραγράφου 2, ενεργούν ως εξής :

(1) Αν το όχημα είναι υπηρεσιακό και οι συνθήκες κυκλοφορίας το επιτρέπουν, τότε σταθμεύει στο δεξιό του δρόμου και όσοι επιβαίνουν κατέρχονται και παίρνουν μέτωπο προς το μέρος της διέλευσης των προσώπων ή των συμβόλων και απονέμουν χαιρετισμό, όπως καθορίζεται στο εδάφιο α' της παρούσης παραγράφου.

(2) Αν η στάση δεν είναι δυνατή, το όχημα ελαττώνει την ταχύτητά του και οι επιβαίνοντες χαιρετούν καθήμενοι.

(3) Αν το μεταφορικό μέσο είναι ιδιωτικό και σταθμεύει, όσοι επιβαίνουν κατέρχονται και ενεργούν όπως στην περίπτωση (1), διαφορετικά χαιρετούν καθήμενοι.

ζ) Οι οδηγοί αυτοκινήτων, μοτοσικλετών, μοτοποδηλάτων και ποδηλάτων δεν χαιρετούν, ούτε στρέφουν την κεφαλή τους στον ανώτερο που συναντούν. Στη συνάντησή τους με πρόσωπα και σύμβολα των εδαφίων β', γ' και δ' της παραγράφου 2, ενεργούν ως εξής :

(1) Σταθμεύουν, αν είναι δυνατόν, το όχημά τους στο δεξιό άκρο του δρόμου, κατέρχονται και χαιρετούν στεκόμενοι παραπλεύρως του οχήματος, όπως καθορίζεται στο εδάφιο α' της παρούσης παραγράφου. (2) Αν η στάση δεν είναι δυνατή συνεχίζουν την κίνησή τους με ελαττωμένη ταχύτητα και δεν χαιρετούν, ούτε στρέφουν την κεφαλή τους.

4. Όσοι φέρουν στολή και πηλήκιο και δεν μπορούν να χαιρετίσουν στρέφουν ζωηρά την κεφαλή στο τιμώμενο πρόσωπο ή σύμβολο.

5. Οι ασκεπείς που φέρουν στολή χαιρετούν με ελαφρά κλίση της κεφαλής χωρίς να υποκλίνονται.

6. Όταν ο χαιρετισμός απονέμεται σε ανώτερο που κάθεται, αυτός ανταποδίδει το χαιρετισμό καθήμενος.

7. Όταν ο κατώτερος είναι καθήμενος, σηκώνεται και απονέμει χαιρετισμό σε προσερχόμενο ή διερχόμενο ανώτερό του, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που γευματίζει σε εστιατόριο ή ευρίσκεται ασκεπής σε δημόσιο κέντρο. Στις περιπτώσεις αυτές σηκώνεται ελαφρά και χαιρετά με κλίση της κεφαλής.

8. Όσοι φέρουν πολιτική περιβολή έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις, για απονομή και ανταπόδοση χαιρετισμού, με τους άλλους που φέρουν στολή και δικαιούνται χαιρετισμού από κάθε κατώτερό τους, αν ο τελευταίος τους γνωρίζει.

9. Στο χαιρετισμό με χειραψία εφαρμόζονται τα εξής :

α) Ο κατώτερος δεν τείνει πρώτος το χέρι στον ανώτερό του αλλά ανταποκρίνεται γρήγορα μόλις ο ανώτερος τείνει σ' αυτόν το χέρι.

Εάν ο κατώτερος φορά γάντια, αφαιρεί το γάντι από το δεξιό χέρι, στην περίπτωση που ο ανώτερος δεν φορά.

β) Οι παρατεταγμένοι στη γραμμή και οι επικεφαλής τμημάτων ενεργούν ως ανωτέρω, χωρίς να αφαιρούν τα γάντια.

γ) Στο χαιρετισμό με χειραψία δεν υποκλίνονται, όταν όμως είναι ασκεπείς, με στολή ή πολιτικά, κλίνουν ελαφρά την κεφαλή.

Άρθρο 10.

Χαιρετισμός μεταξύ ομάδων.

1. Αν αυτοί που αποτελούν τις ομάδες φέρουν διάφορους βαθμούς, τότε ο χαιρετισμός απονέμεται στην ομάδα που έχει τον ανώτερο και στη συνέχεια αυτή ανταποδίδει το χαιρετισμό.

2. Αν οι ανώτεροι και των δύο ομάδων είναι ομοιόβαθμοι, τότε ο χαιρετισμός απονέμεται από την ομάδα που έχει το νεώτερο και ανταποδίδεται από την άλλη ομάδα. Σε περίπτωση που δεν είναι γνωστοί, χαιρετούν ταυτόχρονα.

3. Αν οι ομάδες αποτελούνται από ομοιόβαθμους, τότε ο χαιρετισμός απονέμεται από την ομάδα που έχει τους λιγότερους ή από τους μεμονωμένους και ανταποδίδεται από την άλλη ομάδα.

Άρθρο 11.

Χαιρετισμός από ενόπλους.

Ο χαιρετισμός από τους ενόπλους αστυνομικούς απονέμεται όπως καθορίζεται από τους οικείους Κανονισμούς του Στρατού Ξηράς.

Άρθρο 12.

Χαιρετισμός κατά την είσοδο σε κλειστό χώρο.

1. Ο προσερχόμενος σε ανώτερο του που ευρίσκεται μέσα σε αίθουσα, γραφείο ή άλλο κλειστό χώρο, αφαιρεί, αν φορά, τα γάντια και το πηλήκιο του ή το κράνος και τα κρατά ως εξής:

α) Το πηλήκιο το θέτει κάτω από την αριστερή μασχάλη με το εθνόσημο προς τα εμπρός και το εσωτερικό αυτού προς το σώμα. Με το αριστερό χέρι, που είναι τεταμένο κατακόρυφα προς τα κάτω και εφραπτόμενο στο αριστερό πλευρό του σώματος, υποβαστάζει το πηλήκιο και κρατά τα γάντια διπλωμένα στην αριστερή παλάμη με τα δάκτυλα τους στραμμένα εμπρός.

β) Το κράνος το κρατά με την αριστερή παλάμη, στο σημείο προσαρμογής του υποσιάγωνου, με τα τέσσερα δάκτυλα στην εσωτερική επιφάνεια του, τον αντίχειρα στην εξωτερική και το εσωτερικό του κράνους προς τα δεξιά. Τα γάντια τα κρατά διπλωμένα στην αριστερή παλάμη, όπως ορίζεται ανωτέρω. Το αριστερό χέρι είναι τεταμένο και εφραπτόμενο στο αριστερό πλευρό του σώματος κατά το δυνατόν.

γ) Αν φέρει πολιτική περιβολή με καπέλο, κρατά αυτό με το αριστερό χέρι από το γύρο, με το εσωτερικό του καπέλου προς τα δεξιά και το μπροστινό μέρος στραμμένο εμπρός. Τα γάντια τα κρατά διπλωμένα μέσα στην αριστερή παλάμη με τα δάκτυλα προς τα εμπρός. Το αριστερό χέρι είναι τεταμένο και εφραπτόμενο στο αριστερό πλευρό του σώματος.

2. Για την είσοδο στο γραφείο ο αστυνομικός κτυπά την πόρτα και μόλις πάρει την άδεια εισόδου εισέρχεται και χαιρετά με ελαφρά κλίση της κεφαλής.

Όταν φεύγει χαιρετά με τον ίδιο τρόπο και καλύπτεται μετά την έξοδο του από το γραφείο.

3. Ο εισερχόμενος σε κλειστό χώρο όπου ευρίσκεται κατώτερός του, που δεν είναι στις διαταγές του, χτυπά πρώτα την πόρτα.

Άρθρο 13.

Χαιρετισμός σε τελετές.

1. Ο αστυνομικός που παρακολουθεί τη θεία λειτουργία, δοξολογία, επιμνημόσυνη δέηση ή άλλη θρησκευτική τελετή μέσα σε ιερό ναό, κρατά το πηλήκιο και τα

γάντια, όπως καθορίζεται στην παράγραφο 1 του προηγούμενου άρθρου και παίρνει τη στάση της προσοχής στις εξής στιγμές:

- α) Στην ανάγνωση του Ιερού Ευαγγελίου.
- β) Στη Μεγάλη Είσοδο, δηλαδή όταν βγαίνει ο ιερέας κρατώντας τα Άγια των Αγίων.
- γ) Στην εκφώνηση του Συμβόλου της Πίστεως («Πιστεύω») και της Κυριακής Προσευχής («Πάτερ ημών»).

δ) Στην Προσφορά, δηλαδή όταν ο ιερέας λέγει «Τα Σα εκ των Σων».

2. Στις τελετές στην ύπαιθρο, ως προς το θρησκευτικό μέρος, εφαρμόζεται η προηγούμενη παράγραφος και ως προς το υπόλοιπο μέρος ενεργεί ως εξής:

- α) Φορά το πηλήκιο του και χαιρετά κατά την έπαρση και υποστολή της Σημαίας, στην προσέλευση και αποχώρηση της Σημαίας της Ελληνικής Αστυνομίας και των Πολεμικών Σημαιών και στην ανάκρουση του Εθνικού Ύμνου.
- β) Παίρνει τη στάση της προσοχής στην προσέλευση και αποχώρηση του Ιερού Ευαγγελίου, στην ανάκρουση της προσευχής από τη μουσική, στην τήρηση σιγής ενός λεπτού, στο προσκλητήριο των νεκρών, στο χρόνο κατάθεσης στεφάνων και στο χρόνο που απαγγέλλεται ο αστυνομικός όρκος.

Άρθρο 14. Προσαγορεύσεις.

1. Γενικά:

- α) Κατώτερος που απευθύνεται σε ανώτερο του μέχρι το βαθμό του Ταξίαρχου, τον προσαγορεύει με τη λέξη «Κύριε» και το βαθμό ή τον τίτλο της θέσης του.
- β) Ανώτερος που απευθύνεται σε κατώτερο του, τον προσαγορεύει με τη λέξη «Κύριε» και το βαθμό ή το επώνυμο του.
- γ) Αστυνομικός που απευθύνεται σε ομοιόβαθμό του, τον προσαγορεύει με τη λέξη «Κύριε» και το επώνυμο του ή με τη φράση "Κύριε συνάδελφε".

2. Ειδικές περιπτώσεις:

- α) Ο Υπουργός προσαγορεύεται με τη φράση «Κύριε Υπουργέ».
- β) Ο Γενικός Γραμματέας προσαγορεύεται με τη φράση «Κύριε Γενικέ».
- γ) Ο Αρχηγός προσαγορεύεται με τη φράση «Κύριε Αρχηγέ».
- δ) Οι Αντιστράτηγοι προσαγορεύονται με τη λέξη «Στρατηγέ» ή τη φράση «Κύριε Υπαρχηγέ» .
- ε) Οι Υποστράτηγοι προσαγορεύονται με τη λέξη «Στρατηγέ» ή με τη λέξη «Κύριε» και το βαθμό ή τον τίτλο της θέσης τους.
- στ) Οι δόκιμοι των Σχολών της Ελληνικής Αστυνομίας προσαγορεύονται με τη φράση «Κύριε Δόκιμε».
- ζ) Το πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου προσαγορεύεται με τη λέξη «Κύριε» και τον τίτλο της θέσης του ή το επώνυμο του.
- η) Η σύζυγος αστυνομικού προσαγορεύεται με τη λέξη «Κυρία» και το επώνυμό της.

Δεν επιτρέπεται σε καμιά περίπτωση να προσαγορεύεται με τη λέξη «Κυρία» και τον τίτλο της θέσης ή το βαθμό του συζύγου της.

3. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, όταν το πρόσωπο που προσαγορεύεται είναι γυναίκα, αντί της λέξης «Κύριε» χρησιμοποιείται η λέξη «Κυρία».

4. Ο αστυνομικός, στον οποίο απευθύνεται ο λόγος από ανώτερο του, λαμβάνει ευπρεπώς τη στάση της προσοχής.

Άρθρο 15. Διαμονή του αστυνομικού προσωπικού.

1. Οι αστυνομικοί που δεν διαμένουν στα οικήματα των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας υποχρεούνται να διαμένουν ως ακολούθως:

- α) Οι υπηρετούντες σε Υπηρεσίες που εδρεύουν στο νομό Αττικής, εντός του νομού αυτού.
- β) Οι υπηρετούντες σε Υπηρεσίες των άλλων νομών της χώρας, στις έδρες των Υπηρεσιών τους ή σε απόσταση μέχρι 15 χιλιόμετρα απ' αυτές, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2.

γ) Εκτός από τους παραπάνω (α και β) περιορισμούς, δεν επιτρέπεται οι υπηρετούντες σε νησί να διαμένουν εκτός του νησιού και αντίστροφα. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει εάν το νησί που υπηρετεί ο αστυνομικός συνδέεται με γέφυρα με τον τόπο διαμονής του και αντίστροφα. Επίσης δεν ισχύει για τη Σαλαμίνα όταν τόπος διαμονής του αστυνομικού ή της έδρας της Υπηρεσίας του είναι το ηπειρωτικό τμήμα του νομού Αττικής.

2. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως σοβαροί ατομικοί ή οικογενειακοί λόγοι, αδυναμία εξεύρεσης στέγης, ύπαρξη ιδιόκτητης οικίας κ.λ.π., οι αστυνομικοί δύνανται να διαμένουν και σε απόσταση πέραν των 15 χιλιομέτρων από την έδρα της Υπηρεσίας, ύστερα από έγγραφη έγκριση του άμεσα προϊσταμένου της Υπηρεσίας, επιπέδου Αστυνομικού Τμήματος και άνω. Η έγκριση αυτή χορηγείται εφόσον υπάρχει δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας με την Υπηρεσία και ευχέρεια ταχείας προσέλευσης σ' αυτή σε οποιαδήποτε ώρα του εικοσιτετραώρου.

3. Οι αστυνομικοί υποχρεούνται να δηλώνουν στην Υπηρεσία τους και στο Αστυνομικό Τμήμα ή Αστυνομικό Σταθμό της περιοχής της κατοικίας τους, την ακριβή διεύθυνση διαμονής και το τηλέφωνο τους, ως και τυχόν αλλαγή αυτών για ανεύρεσή τους σε περίπτωση ανάγκης. Επίσης υποχρεούνται να έχουν στην εξώθυρα και την είσοδο της οικίας τους το ονοματεπώνυμό τους.

Άρθρο 16.

Δήλωση οικογενειακής κατάστασης.

Οι αστυνομικοί υποχρεούνται να δηλώνουν στην υπηρεσία τους κάθε μεταβολή της οικογενειακής τους κατάστασης, όπως γάμο, γέννηση παιδιών, λύση γάμου κ.λ.π. υποβάλλοντας τα σχετικά δικαιολογητικά μέσα σε δύο μήνες από την ημερομηνία που επήλθε η μεταβολή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Άρθρο 17.

Διαμονή αστυνομικού προσωπικού στα οικήματα των Υπηρεσιών.

1. Οι άγαμοι αστυνομικοί δικαιούνται να διαμένουν, αδαπάνως, στα οικήματα των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς των επομένων παραγράφων. Το ίδιο δικαίωμα έχουν και οι έγγαμοι που η οικογένειά τους δεν διαμένει στην έδρα της Υπηρεσίας τους (άρθρο 34 παρ. 2 του Ν. 1481/1984).

2. Οι αστυφύλακες και αρχιφύλακες διαμένουν στα οικήματα των Υπηρεσιών που υπηρετούν.

Οι αξιωματικοί και οι ανθυπαστυνόμοι διαμένουν στα οικήματα των Υπηρεσιών που υπηρετούν, διοικούν, διευθύνουν, συντονίζουν, εποπτεύουν ή επιθεωρούν.

3. Με έγκριση των Διοικητών ή Διευθυντών των Υπηρεσιών και εφόσον υπάρχει επάρκεια χώρου, επιτρέπεται να διαμένουν στα οικήματα των Υπηρεσιών αυτών:

α) Αστυνομικοί άλλων Υπηρεσιών.

β) Αστυνομικοί διερχόμενοι, για περιορισμένο χρόνο.

4. Οι διαμένοντες στα οικήματα των Υπηρεσιών υποχρεούνται:

α) Να διατηρούν ευταξία και καθαριότητα.

β) Να μην προκαλούν φθορές, να μην ενεργούν μετατροπές, ούτε να αναρτούν εικόνες, φωτογραφίες ή άλλα αντικείμενα.

γ) Να μην διατηρούν κατοικίδια ζώα ή πτηνά.

δ) Να μην προκαλούν θορύβους ή οποιαδήποτε άλλη ενόχληση στους συνοικούντες ή τους εργαζομένους στο οικήμα συναδέλφους τους.

Άρθρο 18.

Είσοδος σε δημόσια θεάματα.

Οι αστυνομικοί δικαιούνται να εισέρχονται στα δημόσια θεάματα, σύμφωνα με τα

οριζόμενα στον Εσωτερικό Κανονισμό και τις ισχύουσες κάθε φορά συναφείς διατάξεις.

Άρθρο 19.

Διακίνηση με συγκοινωνιακά μέσα. ⁽⁶⁾

Οι αστυνομικοί διακινούνται δωρεάν ή με έκπτωση με αστικά λεωφορεία, λεωφορεία ΗΛΣΑΠ (τρόλεϊ) και ηλεκτρικούς σιδηροδρόμους (ΗΣΑΠ), υπεραστικά λεωφορεία, ακτοπλοϊκά επιβατηγά πλοία και τα αεροπλάνα της Ολυμπιακής Αεροπορίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις κάθε φορά ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 20.

Συμμετοχή σε Σωματεία - Ενώσεις προσώπων και διαλέξεις στο κοινό. ⁽⁷⁾

1. Το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας μπορεί ελεύθερα να μετέχει σε αναγνωρισμένα Σωματεία ή Ενώσεις προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που έχουν σκοπό φιλανθρωπικό, αθλητικό, εκπαιδευτικό, μορφωτικό, εκ πολιτιστικό ή φυσιολατρικό, καθώς και σε συνδικαλιστικές ενώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του Ν. 2265/1994 (Α' 209). Σε κάθε άλλη περίπτωση, απαιτείται άδεια του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας.

2. Οι διαλέξεις για υπηρεσιακά θέματα από αστυνομικούς στο κοινό και σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης επιτρέπεται, ύστερα από έγκριση του διευθυντή της οικείας Αστυνομικής Διεύθυνσης ή εξομοιούμενης Υπηρεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 21.

Ρύθμιση λεπτομερειών.

Λεπτομέρειες και θέματα δευτερεύουσας φύσης, που προκύπτουν κατά την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος, ρυθμίζονται με διαταγή του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας.

---

⁶ Σχετική είναι και η ρύθμιση που εισήγαγε το άρθρο 10 του Ν.2018/92 (ΦΕΚ 33 - Α της 27-2-92), με το οποίο προστέθηκε παράγραφος 5 στο άρθρο 20 του Ν. 1481/84 (δες τη διάταξη αυτόθι). σύμφωνα με την οποία είναι ελεύθερη η κυκλοφορία «του αστυνομικού και πυροσβεστικού προσωπικού και των αρχιφυλάκων και αγροφυλάκων Αγροφυλακής με τα αστικά και υπεραστικά λεωφορεία. κατά τις μετακινήσεις τους για εκτέλεση υπηρεσίας, εντός της περιοχής της υπηρεσίας τους».

⁷ Το άρθρο 20 Π.Δ. 538/89 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με άρθρο 19 παρ. 2 Π.Δ. 31/01 (ΦΕΚ Α-26).

Άρθρο 22.

Καταργούμενες διατάξεις.

Κάθε διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος καταργείται.

Άρθρο 23.

Έναρξη ισχύος.

Η ισχύς τους παρόντος διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 5 Οκτωβρίου 1989

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ**

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΗΜ. ΤΑΞΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ**

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Με την παραγ. 2 του άρθρου 8 Ν. 3213 (ΦΕΚ 309-Α της 31-12-2003) ρυθμίζονται οι υποχρεώσεις του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, σχετικά με τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης, ως ακολούθως:

- α. Οι δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης του αστυνομικού προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, των συνοριακών φυλάκων και των ειδικών φρουρών, των συζύγων και των τέκνων τους, υποβάλλονται στην Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας, από την οποία και ελέγχονται.
- β. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Δημόσιας Τάξης, καθορίζονται οι υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, η διαδικασία, ο τύπος και ο τρόπος υποβολής των σχετικών δηλώσεων, η διαδικασία ελέγχου και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.
- γ. Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης καθορίζεται ο χρόνος υποβολής της δήλωσης περιουσιακής κατάστασης των ανωτέρω.